

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Карпенко І.В., Захарченко С.І.
Сумський державний університет

Сучасний інвестиційний ринок України характеризується недостатністю фінансових ресурсів і відносно невеликим набором методів фінансування інновацій. Через це актуальним є звертання до накопиченого світового досвіду при побудові механізму економічного стимулювання інноваційної діяльності. У більшості країн світу проблема компенсації витрат на інноваційну діяльність для підприємницьких структур вирішується за рахунок бюджетних коштів, прибутку та різноманітних пільг.

Однак в сучасних нестабільних умовах функціонування, коли закордонні досвід та технології ведення бізнесу не завжди є рушійною силою у процесі підвищення рівня розвитку підприємства, проблема фінансового забезпечення його економічної активності на території України залишається однією з найактуальніших та потребує негайного вирішення.

Успішний інноваційний розвиток підприємств України передбачає облік і аналіз специфіки інноваційного середовища її окремих регіонів. Адже в умовах динамічності і нестабільності економічної ситуації доцільно в кожному регіоні, враховуючи його специфічні умови розвитку та виходячи з наявності ресурсів, кадрів, інфраструктури, розвивати його інноваційне середовище – домінуючий чинник формування конкурентоспроможності регіону в майбутньому.

У рамках концепції економічної безпеки інвестиції розглядаються як джерело розвитку відтворювальної бази країни і регіонів. З цієї точки зору обсяг і структура інвестицій, поступаючи у реальний сектор економіки, не відповідають як стратегічним інтересам України в цілому, так і окремих областей у сфері економіки. Стан відтворювальної бази, викликаний недостатнім надходженням інвестицій в реальний сектор економіки, характеризується наступними рисами:

- високим ступенем зношеності і моральним старінням основних фондів, що призводить до підвищення матеріало- і енергомісткості виробництва і як наслідок зниження конкурентоспроможності продукції вітчизняних виробників;
- глибоким спадом рівня науко місткості в галузі машинобудування, що веде до технологічної деградації країни;
- нерозвиненістю та зносом промислової інфраструктури.

Аналізуючи ступінь інноваційного середовища Сумської області слід зазначити, що в «Стратегії соціально-економічного розвитку Сумської області на період до 2015 року», інноваційна політика посідає чільне місце. Місцевими перевагами для її реалізації є наявність достатньо розвинутого науково-технічного потенціалу. Так, на підприємствах машинобудівного комплексу за п'ять останніх років упроваджено понад 75% усіх нововведень, а це – 254 нові технологічні процеси, 681 новий вид продукції. У хімічній промисловості впроваджено 46 нових технологічних процесів, освоєно виробництво 93 найменувань нових видів продукції.

За 2006-2010 роки підприємствами Сумської області освоєно 899 найменувань нових видів продукції, з них близько 52% або 466 найменувань нових видів техніки. Упроваджено 333 нових технологічних процесів, з них 164 – маловідходних та ресурсозберігаючих (табл. 1).

Таблиця 1 – Впровадження інновацій на промислових підприємствах Сумської області

Показник	2006	2007	2008	2009	2010
Питома вага підприємств, що впроваджували інновації, %	4,4	4,8	10,5	13,8	16,2
Впроваджено нових технологічних процесів	67	56	77	78	94
у т.ч. маловідходних, ресурсозберігаючих	32	27	31	57	24
Освоєно інноваційних видів продукції, найменувань	166	165	169	256	346
з них нових видів техніки	106	104	98	63	75
Питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %	10,8	8,8	8,6	8,8	8,8

Загальний обсяг коштів промислових підприємств, витрачений на інновації, у 2009 році склав близько 73 млн. грн. У структурі витрат найбільшу частку (майже 62%) займають витрати на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення. Однак з кожним роком питома вага бюджетних асигнувань на наукові дослідження знижується. Так в 2007 році витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт Сумської області становили 102,4 млн. грн., а питома вага обсягу виконаних наукових і науково-технічних робіт за рахунок коштів державного бюджету у ВВП становила – 2,87%, у 2008 році відповідно 124,7 млн. грн. та 3,72%, у 2009 році 105,05 млн. грн. та 2,33%.

Для реалізації інноваційної моделі економічного росту необхідно удосконалити нормативно-правову базу у сфері підприємницької діяльності, створити сприятливий інвестиційний клімат для ефективної діяльності невеликих інноваційних підприємств, що сприятиме забезпеченню стійкості, стабільності та інноваційності розвитку економіки області, а також високої її конкурентоспроможності в Україні.